

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 16, No. 2, 2021. Article ID: OJED-16-02-022

Article Info: Received 10 July, 2021; Revised 27 August, 2021; Accepted 25 August, 2021

OJED

An Online Journal
of Education

www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

Teachers' Roles in Promoting Self-Regulation Behaviors of Preschoolers in School Under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

สิริพร ลีนจี¹ และ ศศิลักษณ์ ขยันกิจ^{2*}

Siripond Linjee¹ and Sasilik Khayankij^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ใน 2 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และการสอนพฤติกรรมกำกับตนเอง ตัวอย่าง คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 200 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$) ประกอบด้วย ทางกายภาพ ($M = 4.59$) และทางจิตใจ ($M = 4.39$) รองลงมา คือ การสอนพฤติกรรมกำกับตนเอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.48$) ประกอบด้วย การสอนทางตรง ($M = 4.49$) และการสอนทางอ้อม ($M = 4.46$)

คำสำคัญ : การส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเอง, บทบาทครู, เด็กวัยอนุบาล

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: 6280150627@student.chula.ac.th

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University, E-mail: Sasilik.k@chula.ac.th

* Corresponding author

Abstract

The purpose of this research was to study the roles of teachers in promoting self-regulation behaviors among preschoolers in schools under the Ratchaburi primary education service area office 1 in 2 aspects comprised 1) arranging safety environment and 2) teaching self-regulation behaviors. Samples were 200 preschool teachers of schools under the Ratchaburi primary educational service area office 1, academic year 2020. Stratified sampling technique was used to select the sample. The research instrument was a questionnaire. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, arithmetic mean and standard deviation. The results showed that the teachers' roles in promoting self-regulating behavior of preschoolers were at a high level ($M = 4.49$). Considering each aspect, it was found that arranging safety environment had the highest mean score ($M = 4.49$) which consisted of physical environment ($M = 4.59$) and psychological environment ($M = 4.39$). Followed by teaching self-regulation behaviors ($M = 4.48$) which consisted of direct teaching ($M = 4.49$) and indirect teaching ($M = 4.46$).

Keywords: promoting self-regulation behaviors, teachers' roles, preschoolers

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์และมีอิทธิพลต่อชีวิตเป็นอย่างมากการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เพราะเป็นช่วงเวลาสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้พัฒนาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยยึดหลักการสำคัญคือ การพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (holistic development) ให้เด็กมีพัฒนาการ 4 ด้านประกอบด้วย ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมวัยรวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน (self-development) พัฒนาทักษะสมอง (Executive Function: EF) ให้มากขึ้นเพื่อให้เด็กรู้สึกมีคุณค่า มีความเชื่อมั่นภูมิใจในตนเองเป็นเด็กที่คิดเป็น มีเหตุผล และรู้จักกำกับตนเอง (บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2563)

ข้อมูลจากงานวิจัยปี 2559 ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข พบว่า เด็กอายุ 2-6 ปี มีคะแนนพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อยไปจนถึงมากเกือบ 30% ซึ่งเด็กที่มีปัญหาดังกล่าวจะมีปัญหาในการควบคุมตนเอง หุนหันพลันแล่น ใจร้อน รอคอยไม่เป็น สมาธิสั้น วอกแวกง่าย ระยะเวลาอาจส่งผลเสียต่อการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น หนีเรียน ก้าวร้าว ติดบุหรี ติดสุรา เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ ติดพนัน ติดยาเสพติด ก่ออาชญากรรม รวมถึงโรคทางจิตเวช เช่น โรคชุนสมาธิสั้น ย้ำคิดย้ำทำ ซึมเศร้า โรคความประพฤติดีผิดปกติ (พลภัทร จุฑากุล, 2561) พฤติกรรมการกำกับตนเองเป็นเครื่องทำนายถึงความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตของวัยผู้ใหญ่ ดังนั้นการเสริมสร้างพฤติกรรมกำกับตนเองให้กับเด็กอนุบาลจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรเตรียมพร้อมให้กับเด็กอนุบาลก่อนที่จะเข้าสู่ชั้นประถมศึกษา (Blair, 2002)

พฤติกรรมerkการกำกับตนเองจะเริ่มเห็นได้ชัดเมื่อเด็กเข้าสู่ระบบโรงเรียนจากงานวิจัย พบว่า พฤติกรรมerkการกำกับตนเองมีส่วนช่วยในการพัฒนาความเป็นอิสระของเด็ก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดย Blair and Razza (2007, as cited in Widiastuti, 2017) กล่าวว่า พฤติกรรมerkการกำกับตนเองในช่วงปีแรก ๆ ยังช่วยเด็กให้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง ครู และเพื่อนในขณะที่ Bodrova and Leong (2008) กล่าวว่า การมีทักษะในการกำกับดูแลตนเองน้อยลงจะมีความเสี่ยงมากขึ้นมีปัญหาในเรื่องการเข้าสังคม และปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นเด็กจึงต้องมีความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อพิจารณาถึงสิ่งนี้ ความสามารถของตนเองการควบคุมในวัยเด็กมีผลในระยะยาวแสดงถึงรากฐานที่สำคัญความสำเร็จ และชีวิตทางสังคมของเด็กในอนาคต

การศึกษางานวิจัยของ พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์ (2559) พบว่า กิจกรรมเสริมสร้างerkการกำกับพฤติกรรมerkตนเองช่วยให้เด็กอนุบาลมีการกำกับพฤติกรรมได้ดีขึ้นกว่าเดิม โดย พบว่า มีอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (กลุ่มทดลอง/กลุ่มควบคุม) กับช่วงเวลาของการวัด (ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม/หลังเข้าร่วมกิจกรรม) ต่อคะแนนerkการกำกับพฤติกรรมerkตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ โออ้อม และ พัทธนันท์ วงษ์วิชัยตม์ (2563) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานชาดกเพื่อส่งเสริม พฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์แรกถึงสัปดาห์สุดท้ายมีพฤติกรรมerkการกำกับตนเองที่สูงขึ้นตามลำดับ

พฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลมีความจำเป็นต่อไปในทุกช่วงวัยของชีวิตเมื่อเด็กเติบโตขึ้นเด็กต้องเจอกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมมากมายเด็กต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้าสู่การใช้ชีวิตที่มีระเบียบแบบแผนมากขึ้น (พิมพ์จุฑา นิมมาภิรัตน์, 2559) ครูปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ เพราะคุณลักษณะของครูปฐมวัยมีผลต่อพัฒนาการของเด็กอนุบาล และครูปฐมวัยเป็นผู้ที่จะช่วยส่งเสริม พฤติกรรมerkการกำกับตนเองให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรี เขต 1 ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยโดยเน้นความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเตรียมความพร้อมเด็กอย่างเป็นองค์รวม พัฒนาตัวตน พัฒนาทักษะสมองเพื่อให้เด็กรู้สึกรักคุณค่า คิดเป็นมีเหตุผล และรู้จักกำกับตนเอง ข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยของ น้องลิน เกตุแก้ว และคณะ (2561) เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน 6 ด้าน ได้แก่ การสร้างหลักสูตร การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ การบูรณาการการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและครอบครัวของเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริม พฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดประสบการณ์ และการอบรมเลี้ยงดูสำหรับเด็กอนุบาลต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาบุรีรัมย์ 1 ใน 2 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และการสอนพฤติกรรมกำกับตนเอง

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลและเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยศึกษาแนวปฏิบัติครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของ Bodrova and Leong (2008) บทบาทครูในการส่งเสริมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลของ Florez (2011) และแนวปฏิบัติของครูในการส่งเสริมการกำกับตนเองในเด็กอนุบาลของ Rosanbalm and Murray (2017) สันเคราะห์เป็นบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเอง 2 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและการสอนพฤติกรรมกำกับตนเอง (ตาราง 1)

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง	ประเด็นย่อย
บทบาทของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล	1. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	1.1 ทางกายภาพ	1.1.1 พื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัย
		1.2 ทางจิตใจ	1.1.2 กิจกรรมประจำวันที่เหมาะสม 1.2.1 ปฏิสัมพันธ์ที่อบอุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก 1.2.2 การให้คำแนะนำหรือชี้แนะ
	2. การสอนพฤติกรรมกำกับตนเอง	2.1 การสอนทางตรง	2.1.1 การฝึกพฤติกรรมกำกับตนเอง 2.1.2 การสอนโดยใช้ภาพหรือสัญลักษณ์ 2.1.3 การสอนโดยใช้เกม
		2.2 การสอนทางอ้อม	2.2.1 การเป็นแบบอย่าง 2.2.2 การให้เด็กมีส่วนร่วมในการตั้งกติกาของห้องเรียน 2.2.3 การมอบหมายความรับผิดชอบ

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ศึกษา คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 342 คน

2.2 ตัวอย่าง คือ ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของเครซีและมอร์แกนโดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ได้ขนาดตัวอย่าง 181 คน ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยส่งเพื่ออัตราการตอบกลับเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 200 คน

3. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามครู เรื่องบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมerkการกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาล จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และการสอนพฤติกรรมerkการกำกับตนเองโดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 กำหนด ลักษณะ โครงสร้างเนื้อหา และข้อคำถามในแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยการกำหนดจำนวนข้อและค่าน้ำหนัก

3.2 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .94 ซึ่งหมายถึงแบบสอบถามมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงไปทดลองใช้กับครูอนุบาลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 30 คน ผู้วิจัยคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .932 แปลผลได้ว่า มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงแสดงว่าแบบสอบถามมีคุณภาพ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จากนั้นส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับครูระดับชั้นอนุบาล ซึ่งผู้วิจัยได้รับการตอบกลับทั้งหมด จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าเฉลี่ย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียงโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ คำนวณหาร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียงแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51–5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51–4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51–3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51–2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00–1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนับความถี่ นำมาจัดกลุ่มข้อมูลเรียงเรียงคำตอบ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาล และความคิดเห็นข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.5 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.5 โรงเรียนอยู่ในอำเภอเมืองราชบุรี คิดเป็นร้อยละ 33 ทำการสอนในระดับชั้นคละอายุ/คละชั้น คิดเป็นร้อยละ 46 มีจำนวนเด็ก 10-20 คนในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 56.5 มีพื้นอารมณ์ตื่นเต้น สนใจ กระตือรือร้น คิดเป็นร้อยละ 38.5 และไม่เคยเข้ารับการอบรมในเรื่องการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล คิดเป็นร้อยละ 96

2. บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาล

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาลอยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$) รองลงมาคือ การสอนพฤติกรรมการกำกับตนเองอยู่ในระดับมาก ($M = 4.48$) ตามลำดับ (ตาราง 2)

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของระดับการปฏิบัติของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับปฏิบัติ (n=200)		
	M	SD	แปลผล
1.การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	4.49	0.39	มาก
2.การสอนพฤติกรรมการกำกับตนเอง	4.48	0.42	มาก
รวม	4.49	0.35	มาก

เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบรองแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย พบว่า ครูมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.49$) โดยทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.59$) รองลงมาคือ ทางจิตใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($M = 4.39$) เมื่อพิจารณารายละเอียดดังนี้ (ตาราง 3)

1.1 ทางกายภาพ พบว่า พื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.63$) และรองลงมาคือ กิจกรรมประจำวันที่สม่ำเสมอ ($M = 4.54$) โดยทั้งสองรายการอยู่ในระดับมากที่สุด

1.2 ทางจิตใจ พบว่า การให้คำแนะนำหรือการชี้แนะมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.46$) และรองลงมาคือ ปฏิสัมพันธ์ที่อบอุ่นตอบสนองความต้องการของเด็ก ($M = 4.30$) โดยทั้งสองรายการอยู่ในระดับมาก

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของระดับการปฏิบัติของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับปฏิบัติ (n=200)		
	M	SD	แปลผล
การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	4.49	0.39	มาก
1.1 ทางกายภาพ	4.59	0.34	มากที่สุด
1.1.1 พื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัย	4.63	0.39	มากที่สุด
1.1.2 กิจกรรมประจำวันที่สม่ำเสมอ	4.54	0.39	มากที่สุด
1.2 ทางจิตใจ	4.39	0.36	มาก
1.2.1 การให้คำแนะนำหรือการชี้แนะ	4.46	0.40	มาก
1.2.2 ปฏิสัมพันธ์ที่อบอุ่นตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก	4.30	0.49	มาก
รวม	4.48	0.42	มาก

2. การสอนพฤติกรรมการกำกับตนเอง พบว่า ครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($M = 4.48$) โดยการสอนทางตรงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.49$) และรองลงมาคือ การสอนทางอ้อม ($M = 4.46$) เมื่อพิจารณารายละเอียดดังนี้ (ตาราง 4)

2.1 การสอนทางตรง พบว่า การฝึกพฤติกรรมการกำกับตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.55$) อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ การสอนโดยใช้เกม ($M = 4.49$) อยู่ในระดับมาก และการสอนโดยใช้ภาพหรือสัญลักษณ์ ($M = 4.42$) อยู่ในระดับมาก

2.2 การสอนทางอ้อม พบว่า การมอบหมายความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.49$) รองลงมาคือ การเป็นแบบอย่าง ($M = 4.46$) และการให้เด็กมีส่วนร่วมในการตั้งกติกาของห้องเรียน ($M = 4.43$) โดยทั้งสามรายการอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของระดับการปฏิบัติของครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลด้านการสอนพฤติกรรมการกำกับตนเอง

ประเด็นที่ศึกษา	ระดับปฏิบัติ (n=200)		
	M	SD	แปลผล
การสอนพฤติกรรมการกำกับตนเอง	4.48	0.42	มาก
2.1 การสอนทางตรง	4.49	0.32	มาก
2.1.1 การฝึกพฤติกรรมการกำกับตนเอง	4.55	0.37	มากที่สุด
2.1.2 การสอนโดยใช้เกม	4.49	0.42	มาก
2.1.3 การสอนโดยใช้ภาพและสัญลักษณ์	4.42	0.43	มาก
2.2 การสอนทางอ้อม	4.46	0.36	มาก
2.2.1 การมอบหมายความรับผิดชอบ	4.49	0.41	มาก
2.2.2 การเป็นแบบอย่าง	4.46	0.44	มาก
2.2.3 การให้เด็กมีส่วนร่วมในการตั้งกติกาของห้องเรียน	4.43	0.43	มาก
รวม	4.48	0.42	มาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีคุณครูแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 4 ประเด็น คือ ควรส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาล (6 คน) ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กคือต้นแบบด้านพฤติกรรมสำหรับเด็กวัยอนุบาล (5 คน) พื้นฐานอารมณ์ของครูส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรมของเด็ก (2 คน) และสภาพแวดล้อมที่สะอาด อบอุ่น ปลอดภัยส่งผลต่ออารมณ์ พฤติกรรมของเด็ก (1 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ 1 พบว่า ครูมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมากผู้วิจัยได้ทำประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ผลการวิจัย พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอยู่ในระดับมากโดยการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และการจัดสภาพแวดล้อมทางจิตใจอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ 1 ให้ความสำคัญและมีการปฏิบัติในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า พื้นฐานอารมณ์ของครูส่งผลต่ออารมณ์จิตใจของเด็กจากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีพื้นฐานอารมณ์เชิงบวก ครูจึงจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งทางกายภาพและจิตใจให้แก่เด็กวัยอนุบาลแม้ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับพฤติกรรมการกำกับ

ตนเองในเด็กวัยอนุบาล ซึ่ง สุภาวดี หาญเมธี และคณะ (2562) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งการเรียนรู้ อารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนการกระทำของเด็ก เด็กได้รับสัมผัสจากสภาพแวดล้อมด้วยประสาทสัมผัสทุกด้าน สภาพแวดล้อมจึงเข้าถึงเด็กได้ง่ายจนสามารถโน้มนำเด็กไปในทิศทางใดก็ได้ เพราะประสาทสัมผัสการรับรู้ของเด็กนั้นไวต่อการรับรู้จากสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ Rosanbalm and Murray (2018) กล่าวว่า การสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจสำหรับเด็กในการสำรวจและเรียนรู้โดยไม่มีความเสี่ยงร้ายแรง มีความเป็นอยู่ที่ดี กิจกรรมที่สม่ำเสมอคาดเดาได้จะช่วยส่งเสริมความรู้สึกปลอดภัยพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาการกำกับตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2. การสอนพฤติกรรมกำกับตนเอง

ผลการวิจัย พบว่า การสอนพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาลอยู่ในระดับมาก โดยการสอนทางตรงและการสอนทางอ้อมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ 1 ให้ความสำคัญและสอนพฤติกรรมกำกับตนเองให้กับเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพการทำงานของครูส่งผลต่อการสอนพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล จากแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาล แต่มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี ทำให้ครูสามารถสอนพฤติกรรมกำกับตนเองให้แก่เด็กอนุบาลตามนโยบายการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง บุญชนก ธรรมวงศา (2563) กล่าวว่า เด็กจะพัฒนาการกำกับตนเอง (self-regulation) จากการจดจำทำตามพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่ไวใจใกล้ชิด พร้อมกับซึมซับปรับตัวตามระเบียบปฏิบัติที่ใช้ในครอบครัวหรือโรงเรียน สภาพแวดล้อมจึงควรโน้มนำให้เด็กพูดจาสุภาพ มีกิริยามารยาท มีสัมมาคารวะ สอนการแบ่งปันและเหตุผลว่าทำไมเด็กจึงต้องแบ่งของเล่นกับเพื่อนไปจนถึงกิจวัตรหน้าที่ที่ต้องทำทุกวันอย่าง เช่น การเก็บที่นอน การดูแลความสะอาดห้อง การจัดสรรเวลาเล่นเกมทำการบ้าน เข้านอนเป็นเวลา เหล่านี้คือการหล่อหลอมเบื้องต้นทั้งสิ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ โอบ่อ้อม และ พัทธนันท์ วงษ์วิชชุต์ (2563) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้ทฤษฎีจิตเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์แรกถึงสัปดาห์สุดท้ายมีพฤติกรรมกำกับตนเองที่สูงขึ้นตามลำดับ

ดังนั้น การกำกับตนเองเป็นการส่งเสริมความเป็นอยู่ของที่ดีตลอดอายุขัยรวมถึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิตในวัยผู้ใหญ่การควบคุมตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในโรงเรียนและในชีวิต เด็กที่มีการควบคุมตนเองจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถจัดการกับอารมณ์ความคิดและการกระทำของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ Blair (2002) กล่าวว่า การควบคุมตนเองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีตลอดช่วงอายุขัย ซึ่งรวมถึงทางกายภาพสุขภาพทางอารมณ์สังคมเศรษฐกิจ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาการพัฒนาในเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนในความสำเร็จ เนื่องจากการควบคุมตนเองที่แข็งแกร่งจะทำนายผลการเรียนที่ดีขึ้นในโรงเรียนความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับผู้อื่นและปัญหาพฤติกรรมน้อยลง นอกจากนี้ความสามารถในการควบคุมความคิด

ความรู้สึกและการกระทำช่วยให้เด็ก ๆ สามารถเจรจาต่อรองกับความท้าทายมากมายที่เด็กเผชิญได้สำเร็จ ส่งเสริมความยืดหยุ่นเมื่อเผชิญกับความทุกข์ยาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กอนุบาลควรนำผลการวิจัยในด้านที่ควรได้รับการพัฒนาไปวางแผน และกำหนดเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กวัยอนุบาลจัดประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับครูอนุบาลภายในโรงเรียนหรือต่างโรงเรียนให้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติ มีการกำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่องเพื่อให้การส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลเกิดประสิทธิภาพและเด็กอนุบาล ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมา ออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาล

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จุฑาทิพย์ โอบอ้อม และ พัทธนันท์ วงษ์วิชัยตม์. (2563). การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้นิทานชาดก. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 6(2), 103-113. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/240835>
- น้องลิน เกตุแก้ว, อารมณ จินดาพันธ์, และ สมใจ เดชบำรุง. (2561). การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(2), 314-330. <https://so02.tcithaijo.org/index.php/EdAd/article/view/193100>
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2563, 23 กันยายน). นโยบายการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ. ศธ.360 องศา. <https://moe360.blog/2020/09/23/early-childhood/>
- บุญชนก ธรรมวงศา. (2563, 15 กรกฎาคม). *Self-regulation: มีเป้าหมาย กำกับตัวเอง หักห้ามใจ ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน*. Thepotential.org. <https://thepotential.org/knowledge/self-regulation/>
- พิมพ์จุฑา นิยมภริรัตน์. (2559). *การเสริมสร้างการกำกับพฤติกรรมของตนเองสำหรับเด็กอนุบาล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55273?fbclid=IwAR1wkJRFhy_1y2U2L11fdz9OKH4GHLqIXnhaBdoH1FWjiXWhLNjwV_Y2DMM

พลภัทร จุฑาทกุล. (2561, 28 ธันวาคม). *เปิด 4 แผนวิจัยพัฒนา “เด็กศตวรรษที่ 21”*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). [%204%20แผนวิจัยพัฒนา%20%20เด็กศตวรรษที่%2021"%20.html](https://www.thaihealth.or.th/Content/46552-เปิด%204%20แผนวิจัยพัฒนา%20%20เด็กศตวรรษที่%2021)
สุภาวดี หาญเมธี, จิตา พัทธสันทนะ, และ ภาวนา อร่ามฤทธิ. (2562). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF (executive functions) สำหรับครูปฐมวัย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. เอกพิมพ์ไท.

ภาษาอังกฤษ

- Blair, C. (2002). School readiness: Integrating cognition and emotion in a neurobiological conceptualization of children's functioning at school entry. *American Psychologist*, 57(2), 111–127. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.57.2.111>
- Bodrova, E., & Leong, D. J. (2008). Developing self-Regulation in kindergarten can we keep all the crickets in the basket?. *Young Children*, 63(2), 56-58.
- Florez, I. (2011). Developing young children's self-regulation through everyday experiences. *Young Children*, 66(4), 46-51.
- Rosanbalm, K. D., & Murray, D. W. (2018). *Promoting self-regulation in the first five years: A practice brief*. U.S. Department of Health and Human Services. <https://fpg.unc.edu/publications/promoting-self-regulation-first-five-years-practice-brief>
- Widiastuti, A. (2017). Preschoolers' self-regulation and their early school success. In W. Strielkowski, (Ed.), *Advances in social science, education and humanities research (ASSEHR)*, 8, 39-43. <https://doi.org/10.2991/icece-16.2017.7>